

EL CATALÀ, UNA LLEN

SOM
UNA,
NACIÓ

informe

Prescindint que la frase sigui una mica barroca, em criden l'atenció, aquesta setmana, les paraules d'un representant del Col·lectiu de Funcionaris de l'Ensenyament de Barcelona que, segons llegeixo, va declarar. "No es pot recuperar allò que no es va fer amb els catalanoparlants a base de retallar els drets dels castellanoparlants, els quals, a més, no n'han tingut la culpa". Aquest assumpte de la culpa planteja un petit problema que els mateixos castellanoparlants no semblen gaire ben disposats a resoldre. I parlo, és clar, d'aquells que es troben en situació de fer-ho i que, d'una manera o altra, ocupen llocs que els donen responsabilitat. A mi no em fa res d'admetre que la culpa ha estat del franquisme, d'un règim que va col·locar-nos en una posició d'indefensió cultural no tan sols amb les seves lleis i normes, escrites o no escrites, sinó amb una situació creada a la Península i que obligà tanta gent castellanoparlant a traslladar-se a unes terres de les quals ho ignoraven tot. Hom pot dir, amb relativa versemblança, que ni aquells pocs que s'adonaven de la nostra personalitat i la respectaven no podien fer res, o ben poca cosa. Si nosaltres teníem les mans i les llengües lligades, també les hi tenien ells. Però ho poden fer ara, quan les circumstàncies han canviat i, ni que sigui tan coixa, hi ha una autonomia. És a partir d'aquest moment, quan res ja no els priva de posar-se al nostre costat, que es fan culpables en la mesura que la perjudiquen. I la perjudiquen tots aquells qui posen obstacles a la seva normalització, al seu desenvolupament. Només una voluntat que parteix d'ells pot fer-los adoptar una actitud que ja no és obligatòria. Què diria aquell funcionari, del qual transcriu unes paraules, si l'acusava de complicitat amb el franquisme en una època post-franquista? Ho voldria entendre, que és complicitat aprofitar i prosseguir l'obra genocida del dictador, i això amb independència de la ideologia que hom declari?

Trepitjats durant tants anys, hem de sentir-nos-en encara quan se'ns parla de dos drets contradictoris que s'han d'exercir en el mateix terreny. Qualsevol defensa a perpetuïtat (i així la fan) d'uns drets que, normalment, es perden en

Sé que parlo a la paret

abandonar el propi país i passar a un altre en el qual se n'adquireixen de nous, els mateixos que tenen els ciutadans d'aquesta terra, és un intent d'importació d'aquells drets primitius que, pel sol fet de voler perdurar a l'indret d'adopció, combaten, ataquen, els de la terra escollida. No hi pot haver dos drets simultanis, contraposats. Que els governants de l'Estat espanyol pretenguin que és possible fa pensar que per a ells tampoc no deu tenir secrets la quadratura del cercle. Si fa no fa, tant de mèrit tindria solucionar un problema com l'altre. En bona llei, tots aquests castellanoparlants que són objecte de la preocupació del funcionari alludit i de tants altres, podrien acusar-nos de "retallar" els seus drets si els obligàvem a romandre al marge de la comunitat catalana, si els negàvem el dret d'incorporar-se al nostre poble, a la nostra cultura. Són ells qui ens retallen els nostres quan, no contents de prolongar aquí una llengua forastera, la fan obligatòria per als catalanoparlants. Com sovint s'ha dit, no sabem que l'Estat subvencioni d'altres llengües, segons ell tan "espanyoles" com el castellà, en terres castellanones on viuen catalans, o bascos, o gallecs; tanmateix, d'això ningú no en diu retallar els drets originaris d'aquestes contrades, i no ho és, perquè les institucions d'una cultura no han de pagar pas a casa seva una altra cultura. Menys ho faran si aquesta cultura de fora es troba en situació de poder substituir la indígena. És el cas de Catalunya i de tots els Països Catalans. No pot ser perjudicat el dret de cap cultura que disposi d'una casa seva, on aquella cultura serà nodrida també pels procedents d'altres terres, però sí que ho pot ser, i ho és, una cultura envaïda quan els qui es converteixen en ocupants, conscients o no de ser-ho, protesten contra imposicions un cop han aconseguit de dominar amb l'ajut d'un Estat que els encoratjava. Si es vol parlar d'imposicions, cal començar, com en tot, per la primera. Aleshores veurem que no n'hi ha cap més.

Manuel DE PEDROLO

aj. aregut a l'Avui del dia
25 de febrer del 1981